

רבינו תם	יציאת שבת	כניסת שבת	ירושלים (לעיתים 40 דק' 18:43)
20:44	19:53	19:03	19:03
20:41	19:51	19:01	19:01
20:43	19:53	19:03	19:03
20:41	19:52	19:02	19:02

הגליין מוקדש לרפואה לישועה ולהצלחה בכל העניינים:
נתנאל בן סיגל, פבל ניסים בן מרינה
יוטא רחל בת בלה
לעילוי נשמת: ראו דור דרוו בן רונית

גיליון מרבני בית המדרש "דורשי ה'" בנושאות מורנו הגאון הרב יחזקאל צמח שליט"א תלמידו של הגאון הינוקא רבינו שלמה יהודה בארי שליט"א

מאמר הרב

מאת הגר"י צמח שליט"א

אור האמונה

ד. דרך קנין התורה וידיעת דרכי ה' יתברך. השכל האלקי (רעת תורה), אינו יכול להתחבר כלל לשכל אנושי. ובעת שמתחיל להסתכל בשכלו, נפסק החיבור לשכל האלקי. השכל האנושי אינו נר אמיתי, אלא כשיביי אש שנראים מהם מעט ניצוצי אור, שאי אפשר להגיע איתם לשום מקום. רק השכל האלקי הוא אור אמיתי כשמש, שיכול להאיר את נשמת האדם, אם יבטל דעתו ויסתכל אך ורק באור ה'. ומשם ירח בו אורו יתברך, להאיר גם כל מי שישמע קולו, וימשך להאיר עוד ועוד, ויאחד כל הנשמות יחד, עד שייהפך הכל ללהבה גדולה שתשרוף ותכבוש את כל העולם ותגלה את האלקות בכל מקום.

ה. שימוש חכמים. הדעת האנוכית של האדם, מונעת אותו מאמונת חכמים ושימוש חכמים והבנת תורתם ודעתם באמת, ולהיות תלמיד נאמן, באופן שיצמח מכח תורתם וקדושתם פלאי פלאות. וכמו שאמר אחד מהחכמים 'הרבה יכלו לקבל את החכמה, ולולי שהאמינו שכבר ידעו אותה'.

גדולי הצדיקים הגיעו למדרגתם מכח הביטול כ'אין'. כי אילו באו לה' ולתורה עם השכל שלהם, לא היו מבינים כראוי דברי רבותינו, ולא יכלו לשמוע בקולם כראוי, ולא היו יכולים לילך אחר ה' יתברך בתמימות שלימה, שממנה הגיעו לכל השגות אמת, ונעשו עמודי אור ואש המאיר ומגלה אלקות בכל העולם.

ועל ידי הביטול כ'אין' היו זכים במעשיהם, מבלי שייכות חטא, מכח השפלות שהשיגו, כמ"ש "למען תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו", שמרגיש שפלות בעיני עצמו, ומתבייש לחטוא, לאמר: הרי בריה קלה טובה ממני ואיך אוכל לזוז מרצון ה', וחלילה לי לגרום צער לפני ה'. ואין אצלו רצון עצמי, לקבל ולהנות. והוא שפל בפני כל אדם, ואינו יכול לשמוע לשון הרע, כי בודאי שהזולת טוב ממנו, ואיך ישמע דיבורים אודותיו.

כדי לקנות את הדעת הזו, נצרך מלאכה של שנים ארוכות, ולצאת מהדעת שנחלקה באדם שמחזיק מעצמו ומרגיש שפעל ועשה, ומתכנן עוד לעשות וכו'. וצריך ארך רוח עד שיזכה לחקוק את הדעת הזו בגידים ובעצמות, שאין שום דבר שהוא לא כמתנה מה', ויוכל לחוש בכל תנועה ונשימה שהכל זה חסד חינום מהבורא, וירגיש היטב שהאדם לא עשה כלום, ולא עושה כלום, ואף לא יעשה כלום בעתיד, כי אינו לא יכול לעשות מאומה, ואין בעולם חוץ מאורו וכבודו יתברך.

כאשר האדם שואל מה עליו לעשות, ואינו יודע להיכן לפנות, יוכל לעסוק בייכוך הדעת של הביטול לבורא יתברך. ויעשה סימני דרך להיזכר בכל שעה בידיעה שהכל מאיתו יתברך, עד שיחיה יותר ויותר את הביטול לבורא ב"ה, וישמח מאד בכל השגה נוספת שמשגיג בזה.

על ידי שמבין את הדעת הזו, מונע מעצמו הרבה הרפתקאות, כי עיקר המאורעות העוברים על האדם בעולם הם בשביל להביאו לביטול לה' יתברך, שיבין שהאדם אין, ויכנע ויבא לפני ה' לאמר: "אני לא יכול, רק אתה ה' תעזור לי". וכאשר הגיע כבר להבנה וההכרה הזו, אינו נצרך לטעום ממאורעות העולם הללו. ואם מתעורר קטרוג להביא עליו יסורים, ה' יתברך מונע ממנו הכל, מאחר שהוא כבר חי את המציאות של אין.

אחד מקנייני השלימות, הוא הביטול לבורא יתברך כאין, שיחיה את הידיעה, שה' יתברך בטובו ורוב חסדו מחדש את הבריאה בכל רגע מאין גמור, וכל פעולה ותנועה הם מעשי הבורא יתברך, והאדם עצמו אפס אין גמור, ויהיה בהכנעה והכרה שהוא לא קיים בעולם, ואין ממנו שום ממשות בעולם - מהזמן שלפני שנברא, ועד אחרי שיהיה בעולם, זולת המציאות האלוקית שנשפעת דרכו. ועל ידי הדעת וההרגשה הזו, האדם מגלה את מלכות ה' בעולם.

ויש בזה כמה עניינים: א. השגת אורו וטובו יתברך. ב. הדרך לקרבת הבורא. ג. תיקון נשמת האדם. ד. דרך קנין התורה. ה. שימוש חכמים.

א. השגת אורו וטובו יתברך. ה' יתברך ברא את העולם ברחמנות ואהבה אין קץ, והוא מאיר לכולם כל הטוב והשפע בכל מכל כל, מבלי שום עיכוב מצידו יתברך, רק שבני האדם עושים מעצמם ממשות שמוזה נעשה מסך שחוצץ ומעכב.

האור של ה' יתברך הוא תמידי ואין סופי, ובדוגמת שמש שמאירה ומשפיעה לכל העולמות וכל הברואים, אם אין איזה בנין או מחיצה שמסתיר בין האור לבין האדם. וכך בודאי ששום מויק או מלאך רע אינו יכול לעכב לאדם את האור של ה', והדבר תלוי באדם עצמו, שלא יחזיק מעצמו משהו, ויבין שהוא אין גמור, וכאשר הוא מבטל את עצמו - אורו יתברך מגיע אליו.

ב. הדרך לקרבת הבורא. ביטול השכל האנושי מבלי להשתמש בשכל שלו כלל, הוא האמצעי להתהלך לפני ה'.

ה' יתברך חקק את כח הבחירה, שהוא יוליך את האדם כפי בחירתו, ויעשה מה שהאדם רוצה, ולא יהרוס לאדם מה שכבר בנה בדעתו. ובדרך כלל האדם רוצה לפעול ולהצליח בדעתו ובכוחו, כי רוצה לשמוח בשכלו והבנתו והשגתו, ואינו חפץ שמשוה יפריע לו או יתערב לו, וגם בתפילה שלו אינו פונה לה' באמיתות שיקח אותו ויבנה אותו ויעשה ממנו משהו.

אך כאשר האדם מגיע לשפלות, הלב שלו פונה לה' יתברך לאמר: קח אותי, הנני כחומר בידך, עשה בי מה שאתה חפץ. וכשהאדם מוכן לזה באמת, יראה נפלאות, ומכל עסק וענין שלו בעולם, כמו דיבור ועסק ממון והליכה וכו', יהיה נעשה קניינים נצחיים. וכאשר יזכה ויגיע לדרגת "אין" - ה' יתברך יעשה ממנו אין סוף.

ג. תיקון נשמת האדם. לכל אדם יש חלק באדם הראשון, שכל נשמה נמשכה מחלק אחד בקומת האדם, ומוטל על כל אחד לתקן ולהחזיר את החלק שפגם, וישנו התעוררות של דין מסוים, שעומד כנגדו ולא נותן לו להגיע למנוחה ויישוב הדעת עד שיתקן מה שנחסר, והדין הזה תובע ומבקש להכניע גאוותו של האדם, בשביל שיגיע לאין ולביטול - בחינת 'מה', שלא מרגיש שום ממשות מעצמו. ועל ידי שהאדם קונה דעת משלים את החלקים שלו.

עצם הידיעה על ענין הביטול לה' יתברך, כאשר נקבע הדבר במחשבתו, היא מחייה את האדם, ונהפכת אצלו לקנין, ודעת חסרת מה קנית (מ"ה גימטריא אדם), והולכת ומשלימה את החלק החסר שלו בקומת האדם, וממילא מתמלאים כל חסרונותיו.

פניני דרך - הביטול לבורא יתברך

מאת הרב ישראל משה שליט"א

ערוכים ע"פ שיעוריו של מו"ר גאון ישראל הינוקא שליט"א

א. לכל יהודי יש ביטול אמיתי לה' יתברך, וזה הדבר שמבדיל כל אחד מבית ישראל הקדושים מכל האפיקורסים והפוקרים, שהם רצו לשמוע את השכל שלהם, ומשם הגיעו לקושיות על הבורא וכו', ואילו כל יהודי כשר מוכן לעצום עינים ולזעוק 'שמע ישראל' במסירות נפשו.

ב. ענין התפילה בכוונת הלב, הוא שממחיש לעצמו שהכל אין מבלעדי מציאות ה' בעולם, ורק הוא יתברך יכול לעזור לו. ואז נמשך עליו אור ה', הארה עצומה מאד המתפשטת מאבן השתיה, שביכולתה לגרש כל חושך.

ג. ישנה התבוננות עצומה שראוי להתבונן בה, שהנה לפני מאה וחמישים שנה לדוגמא - כל שוכני תבל שאנו רואים כיום לא היו אז עדיין בעולם, וכן אם נביט מאה וחמישים שנה קדימה לא יישאר מהם כלום. וכך היה מתבונן משה רבינו, כאמור: "ויפן כה וכה", לדור הקודם ולדור המאוחר, "וירא כי אין איש", ששום דבר לא קיים, אלא רק ה' יתברך, ומזה הגיע להשתוקקות לחפש את דעת ורצון הבורא יתברך.

ד. כאשר מגיע אדם להכרה שאין שום דבר בעולם, כמו לפני שנוצר העולם - שהיה רק אור ה' ברוך הוא, מזה נפתחים בפניו כל העיכובים, ונמשכים לו כל השפעים, כי כל העיכובים נופלים על ידי חקיקת הדעת הזו. וזה מטהר את האדם יותר מכל טהרה אחרת.

ה. ה' האציל את נשמת משה מראשית הבריאה, והניח אותה במקום הכי נמוך, שנכנס לכל טומאות בית פרעה, והיה כבד פה, והיה צריך ללחום בכל סוגי הדעות והמדות הרעות, וקיבל הכל בשמחה והכנעה. ומזה הגיע לביטול המוחלט ולאפסיות, ויכל להרגיש שכל אדם על פני האדמה טוב ממנו. וכאשר כל הבריות והמלאכים העידו שאין בו כלום, אז ה' פנה אליו ודיבר איתו בסנה, כי אל זה אביט - אל עני ונכה רוח.

ו. הנסיונות שעוברים על האדם הם בשביל שיכנע ויבין שאין שום מציאות מבלעדי ה' יתברך, עד שיעזוב לביטול נקודת העצמיות לגמרי. וככל שמתקרב יותר לה', מגלה שצריך רק להיכנע לה' יותר, וככל שזוכה להכנעה, כך מתמלא בשמחה ובאהבה לה', ויכול להגיע לכל חכמה ושכל שבעולם.

ז. האנוכיות שבאדם היא מקור העצבות והשגעון. ולעומת זאת, כל חקיקה נוספת של ביטול לבורא, מביאה חיות ומרפא לנפש, ונפתח בפניו הניגון שבבריאה.

ח. הרגשת האנוכיות של האדם, שאינו חי את המציאות האמיתית שכל חייו נתונים ביד ה', והכל ה' עושה, היא חסרון גדול. הרי בר כוכבא לחם מלחמות ה' בשביל לגלות את האלקות בעולם, ורבי עקיבא טעה בו לחשוב שהוא הגואל, אך מה שהפסיד לו את הכל זו טעות כביכול קטנה - שחשב שהאדם יש לו איזה כח עצמי והוא עומד מאחרי המעשים הטובים שהוא עושה. וסיכב ה' יתברך שיוכיח ויוציא את מחשבתו בפיו ויאמר "הלא אתה אלהים ונחתנו ולא תצא אלהים-בצבאותינו" - תתן לנו את ההצלחה מבלי עזר וסיוע שלך, ובוזה נגרם כל מפלתו.

ט. כשביל השגות אמת, צריך תחילה לחקוק את האמת הזו בכל איכריו וגידיו - שהכל זה קודשא בריך הוא, כי אם אינו מקבל בדעתו את האמת הזו, מה ערך יש לכל מה ששיגי.

י. אם האדם מחזיק מעצמו כזה גדול, ה' יתברך יכול לומר לו חלילה: אם אתה כל כך גדול, אתה לא צריך אותי, תסתדר לבד. ואז האדם נמצא במצב נורא מאד.

מעשה רב

נכתב על ידי המשפיע הרה"ח ר' שלום פרקש שליט"א
סוד התשובה וקרבת הבורא יתברך

בכמה משעוריו של מורנו ורבנו שליט"א הוזכר את ענין חקיקת האמונה שאין כלום מבלעדי ה' יתברך, והוא מהנה ממש את הכל מאין גמור בכל עת ורגע, וכל מה שיש לנו זה רק חסד הנס מאהבתו של ה' יתברך אותנו.

וכך חיו גדולי הדורות, כמו שהרבי אלימלך זיע"א בעת שהיה שומע צרות ובעיות - היה מטה את האשמה כלפי עצמו, ואומר: "אלימלך, משמיעים לך מן שמאי כמה צרות עשית בעולם". כי היה לו בטול גמור, והשיג כוז שפלות - שכלם טובים ממנו.

גם אדם שמרגיש שלא השיג בתורה ובעבודת ה', יוכל לשמח מאד בדעת של האמונה הזו, כי בודאי כל יהודי קנה קניני דעת עצומים של האמונה הזו עם הפטול לבורא יתברך, והם הם קניני הנוצחיות.

עוד מעשה שהיה עם הפעל שם טוב הקדוש זיע"א, בעת שרצה לכוון חתן לבתו, והגישו לו הצעות מיוחדות של מפלגים בתורה ובעבודה, ובעת שהביאו לפניו את רבי יחיאל הגיע רבי יחיאל ואמר: אדוני רבי ומורי, לא ידעתי, ואני לא ידע, ואני גם לא ידע! אמר הפעל שם טוב, מספיק לי בזה, זה החתן שלי! וכה זכה רבי יחיאל להיות חתנו של רבנו הפעל שם טוב הקדוש.

מעשה שהיה, שהגיע אדם אחד לפעל שם טוב ואמר לו: "הקדשתי שנותי על התורה והתפלה, ובמשך שבע שנים הסתגרותי בתפלה ולמוד בשקידה, ולא השגתי כלום", השיב לו הפעל שם טוב: "השגת הרבה מאד - לדעת שאתה כלום! במשך שבע שנים הללו זכית ללמוד היטב שאתה אין".

בשעור בשלחי שנת תשע"ה הוסיף מורנו ורבנו לבאר, שאהי עצה גדולה לעבר את המשפט של ראש השנה בקלות - על ידי שירגיל האדם עצמו לחקק את הדעת של האמונה הזו בעצמות, שה' יתברך מהנה את הכל מאין גמור, ואין כלום מבלעדי רצונו יתברך.

ישנו מעשה מפלא שהוצא בספרים הקדושים, על יהודי תם וישר מאד מתקופת החוזה מלובלין זיע"א, שהגיע לשמים ועמד לתת דין וחשבון בבית דין של מעלה על כל מעשיו, והתחילו קדם להעלות את המצות בכף המאזנים, והוא בתמימותו פאשר עמד ורצה שמכניסים את המעשים הטובים שעשה, התבייש מאד, ולא יכל להבין כיצד מחשיבים זאת למעשים טובים, עד ששקם ואמר להם: במחילה מקבולכם, אין כאן דין אמת, אלו לא המצות שלי, זה לא שיקי אלי, אני לא עשיתי כלום. ה' יתברך נתן לי כלים, וזה דבר פשוט שיקי משתמשים בכלים האלו לעשות טוב, וכל זה היה מתנה מה', ולא יתכן להחשיב זאת למצות. והם לא ידעו מה לענות לו. ואחרי כן באו להכניס את העברות שלו לכף המאזנים, והמעשים הלא טובים הכריעו את הכף. אמנם אמרו בית הדין, אם הוא כל כך אמת - שאינו מרגיש שהוא עשה את המצות, אז גם את העברות הוא לא עשה. וכה ה' יהודי הזה נכנס לגן עדן מיד, בתינוק טהור.

זהו יהודי תם וישר, שהיה זה מכל אנוכיות ולא הרגיש שום ממשות מעצמו, וחי באמת בהתבוננות הזו שהוא לא עשה כלום, וכל מציאות שיש בעולם זה רק חסד ה' יש מאין. יסוד הדברים הוא מה שאמרו רבותינו ז"ל שהמעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו (רי"ה י), ששמו שהוא חי את האמונה בבורא, וכאשר חוטאים בנגוד הוא מעביר הכל מיד, גם ה' יתברך מודר לו כף, ומעביר לו. וזהו מהות התשובה - לביטל כל אנוכיותו ולהקניע לגמרי בפני הבורא, ולהתלות חסרונותיו במה שהעביר ימי חייו בדעת פגומה, וכעת יקום ויבחר לחיות בדעת אמת שהכל הוא מאת ה', ובה' יחסה הרבה צער, וישיג דברים הרבה יותר מהר. ואמר פעם מורנו ורבנו באחד משעוריו, שאם ילך אדם בהתבוננות זו אפילו כמה ימים, יוכל לראות נפלאות וישועות בכל ענין שייצטרף.